

FARSUND KOMMUNE

Postboks 100
4552 FARSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon

Rebecca Melby-Tørå, 37 01 75 97

Høringsuttalelse med innsigelser til forslag til reguleringsplan for Lista fiskeoppdrett i Farsund kommune

Vi viser til oversendelse datert 01.07.2024 fra Farsund kommune med vedtak om å legge forslag til reguleringsplan for Lista fiskeoppdrett ut til offentlig ettersyn.

Statsforvalteren fremmer, med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, innsigelse til foreslått reguleringsplan for Lista Fiskeoppdrett i sin helhet. Planforslaget er i strid med nasjonale jordvern hensyn. Vi vurderer også at det er overveiende sannsynlig at planforslaget vil ha vesentlige negative konsekvenser for nasjonale og/eller vesentlige regionale hensyn til naturmangfold, klima og mobilitet. Kunnskapsgrunnlaget er ikke tilstrekkelig for å kunne ta stilling til og avveie alle konsekvensene for vesentlig regionale og nasjonale hensyn som vi er satt til å ivareta.

Bakgrunn

Formålet med planen er å legge til rette for fiskeoppdrett på land kombinert med proteinproduksjon og produksjon av hydrogen.

I kommunedelplanen for Lista fly- og næringspark, fra 2001, er området for anleggene avsatt til industriformål med krav om bebyggelsesplan (tilsvarer reguleringsplan i dag). ledningstraseen er i kommunedelplan for Farsund-Lista, fra 2022, avsatt til flyplass, landbruks-, natur- og friluftsfomål på land, samt bruk og vern av sjø og vassdrag i sjø. Deler av området, Nordhasselvika, er også underlagt hensynssone H720, båndlegging etter lov om naturvern. Rundt flyplassen er det avsatt en sikringssone med byggeforbud, hensynssone H130.

Historikk

For store deler av området ved Farsund flyplass Lista, inkludert arealene for det aktuelle planforslaget, er det et pågående planarbeid med ny områderegulering for Lista Renewable Energy Park (LREP). Statsforvalteren i Agder har fremmet innsigelse til LREP på bakgrunn av konflikt med

(inter)nasjonale natur- og landbruksinteresser og strid med statlige føringer for hensyn til klima i arealplanlegging. Det har vært gjennomført drøftingsmøter og mekling (06.02.2023). Det har ikke lyktes å bli enig om løsning på innsigelsene til områdeplanen og saken ble oversendt til Kommunal- og distriktsdepartementet i april 2024. I forbindelse med departementets saksbehandling skal området befares i september 2024.

Den omsøkte ledningstraseen gjennom Nordhasselvika fuglefredningsområde ble først avslått etter verneforskriften, men omgjort etter mottatt klage og supplerende utredninger. Det ble gitt dispensasjon og tillatelse på vilkår fra verneforskriften for å bore ledningstraseen 8-10 meter under verneområdet, i vedtak av 13.07.2023. Det er også gitt utslippstillatelse etter forurensingsforskriften på vilkår den 23.01.2024.

Innspill fra Statsforvalteren

Vi viser til Statsforvalterens uttalelse i forbindelse med varsel om oppstart av planarbeidet, vårt brev med vurdering om krav til konsekvensutredning, samt vår uttalelse til melding om utvidelse av planområdet, av hhv. 27.10.2022, 24.03.2023 og 03.11.2023. I våre brev har vi påpekt at uavhengig av om det er krav til konsekvensutredning etter forskrift om konsekvensutredninger, må planforslaget ved offentlig ettersyn være godt nok opplyst til at vi kan ta stilling til tiltakets påvirkning på nasjonale og vesentlige regionale interesser som vi er satt til å ivareta. I likhet med områdeplanen for LREP ligger det aktuelle planforslaget i et område med (inter)nasjonale natur- og landbruksinteresser. Belastningen på et økosystem skal vurderes ut fra samlet påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 10. Dette innebærer at sumvirkningene for LREP og aktuelle reguleringsplan, samt ev. andre relevante planer og tiltak, må klargjøres som del av beslutningsgrunnlaget for hver av planene. Vi er blant annet kjent med at det er søkt om konsesjon for etablering av solcellepark i flyparken på Lista. Et slikt tiltak er en svært relevant faktor i vurdering av samlet belastning, og må redegjøres for. I lys av dette, og stående uløste innsigelser til områdeplanen, har vi gitt sterkt faglig råd om at planarbeidet for Lista Fiskeoppdrett stilles i bero inntil KDD har fattet endelig vedtak i LREP-saken.

Innsigelsene til områdeplanen for LREP er fremmet på bakgrunn av planens samla negative konsekvenser for naturmangfold, landbruk, klima og mobilitet, samt lav sikring av skadereduserende og kompenserende tiltak i planens juridiske dokumenter. Vi viser til innsigelsen i sin helhet.

Mangelfulle vurderinger og kunnskapsgrunnlag om naturmangfold

Store deler av arealene innenfor områdeplanen for LREP er vurdert til å være av nasjonal interesse for naturmangfold. Mottatt planforslag viser til at det i forbindelse med søknad om konsesjon, utslippstillatelse og dispensasjon fra verneforskriften har blitt gjort omfattende undersøkelser og analyser av sårbar natur. Videre fremgår det av planbeskrivelsen at på bakgrunn av dette omfattende arbeidet ansees kunnskapsgrunnlaget å være tilstrekkelig belyst og solid bearbeidet. Så langt vi kan se er omtalte kunnskapsgrunnlag verken vedlagt planforslaget eller gjengitt/belyst i plandokumentene - dette ansees som en vesentlig mangel og som svært uheldig med tanke på blant annet medvirkning og notoritet.

Videre står det i planbeskrivelsen at Statsforvalteren har (sitat) «*..innvilget dispensasjon som innebærer konsekvensutredninger for fugl og natur*». Det er uklart hva som menes med dette. Vi vil påpeke at vedtak av 13.07.2023 med dispensasjon og tillatelse etter verneforskriften gjelder kun ledningstrase under verneområdet, og at øvrige tiltak i planforslaget ikke er vurdert i eller er en del av vedtaket. Vurderinger etter en verneforskrift og etter plan- og bygningsloven er også ulike, slik at vurderinger etter et av lovverkene ikke gir utfyllende vurderinger etter det andre lovverket.

Flat-Lista er unikt for fugl i nasjonal sammenheng, og er det området som huser den største artsdiversiteten av fugl i Norge, og har stor verdi for det internasjonale trekket langs den sørlige hovedtrekktruten. Området har internasjonale verdier, både som trekklokalitet og hekkeområde for en lang rekke truede og sårbare arter. Planområdet ligger tett på Hellemyra, Slevdalsvannet og Lista Ramsar våtmarksområde som er et landskapsøkologisk funksjonsområde for en rekke fuglearter. Vi finner ingen vurderinger av planforslagets konsekvenser for fugl, her under hvordan planlagt arealbruk vil kunne påvirke landskapsøkologiske funksjoner for fugl. Planforslaget mangler vurderinger av naturmangfoldloven §§8-12, jf. § 7, som er en vesentlig mangel. Vi mener det er en klar risiko for at foreslått arealbruk kan ha vesentlige negative konsekvenser for naturmangfold generelt, og fugl spesielt. Kunnskapsgrunnlaget som følger planforslaget er ikke tilstrekkelig for å kunne ta stilling til dette.

Manglende vurderinger av mobilitet

I planbeskrivelsen fremgår det at området betraktes som moderat trafikkert og at det ikke er lagt til rette for gående og syklene i dag. Myke trafikanter må ferdes i kjørebane, og grunnet lange avstander og manglende tilbud antas det at flest reisende til området benytter personbil. Videre står det at økning av trafikkmengden som følge av planlagt utbygging vil være begrenset, men at prosentmessig trafikkøkning vil være merkbar siden dagens ÅDT er lav. En vesentlig del av økningen vil være store kjøretøy som semitrailere og lastebiler. Vi kan ikke se at planen vurderer de trafikale konsekvensene av planforslaget – verken for trafikk i anleggsperioden eller etter ferdig utbygging. Relevante trafikale konsekvenser kan være planvirkning for blant annet skoleveier, støy, støv, klima mm. Dette ansees som en vesentlig mangel ved planforslaget.

I planbeskrivelse står det at eksisterende veier mest sannsynlig må utbedres og endres noe, men at veiene legges inn i plankartet slik de er i dag. Det legges til rette for at det *kan* etableres gang- og sykkelvei. Etableringen av denne er ikke sikret i planens juridiske dokumenter. Slik vi oppfatter planforslaget blir dette utelukkende bilbasert - dette til tross for at det legges inn en relativt lav parkeringsdekning. Etter vår vurdering burde det ha vært utarbeidet en mobilitetsplan; dette for å redegjøre for transportomfanget som genereres og vurdere virkemidler for å redusere transportbehovet. I en mobilitetsplan kunne man også med fordel sett på innslagspunkter for utbedringer av veinettet og veikryssene, samt etablering av løsninger for myke trafikanter. Det er et bærende prinsipp ved utarbeiding av mobilitetsplan at denne skal virke som et dimensjonerende element for utarbeidelse av forslag til reguleringsplan. Manglende vurdering av mobilitet gjør at planforslaget ikke blir belyst i et helhetlig klimaperspektiv. Økt trafikk, og hvorvidt og i hvilket omfang veinettet må utbedres, vil også påvirke nivået av mulige negative tilleggskonsekvenser for

landbruk og natur, blant annet som følge av direkte arealbeslag, støy, avrenning mm. både i anleggs- og driftsfase. Dette er ikke redegjort for i høringsforslaget.

Vi minner om at kommunene må tilrettelegge for at innbyggerne faktisk kan redusere sine klimagassutslipp. Dette dreier seg i hovedsak om arealbruk og transportløsninger, som kommunen i stor grad styrer gjennom arealforvaltningen og planarbeid. Vi viser i den forbindelse til *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal-, og transportplanlegging* (SPR for BATP) som blant annet sier at utbygging skal minimere transportbehovet, tilrettelegge for klima- og miljøvennlige transportformer og bidra til å styrke sykkel og gange. Videre fremgår det av SPR for BATP at potensialet for fortetting og transformasjon skal vurderes før nye utbyggingsområder tas i bruk. Vi kan ikke se at disse vurderingene er gjort.

Manglende utredninger om støy, områdestabilitet, forurensing, overvann og massedisponering

Videre ser vi at planforslaget skyver på vesentlige utredninger til byggesaksbehandlingen, blant annet for støy, grunnundersøkelser med tanke på forurensning og stabilitet, overvannshåndtering og massedisponeringsplan. Dette er forhold som må avklares planprosessen. Resultatet av slike utredninger vil kunne være styrende for videre planlegging. Ved å skyve på dette blir ikke nødvendige sikrings- og/eller avbøtende tiltak sikret i planens juridiske dokumenter, som plankart og bestemmelser – hvilket er svært uheldig. Vi minner om at det er kommunen som er ansvarlig for å ivareta støyhensyn ved sin arealplanlegging etter plan- og bygningsloven. Støy er en betydelig forurensningskilde, som berører svært mange mennesker nasjonalt. Nesten 2,1 millioner mennesker i Norge er utsatt for støy over 55 dBA utenfor huset sitt. Støy bidrar til å redusere trivsel og en stor andel av befolkningen opplever helseplager som følge av støy. Det er ikke tilfredsstillende å kun vise til T-1442 i bestemmelsene. Bestemmelsene må vise til konkrete støygrenser som skal overholdes og eventuelle nødvendige støyreducerende eller avbøtende tiltak må sikres i planens rekkefølgebestemmelser.

Jordvern

Planforslaget medfører omdisponering av fulldyrka jord og innmarksbeite. Det er ikke oppgitt i planen hvor mye landbruksarealer som omdisponeres, men ut fra Agderkart.no kan vi se at ca. 27,4 daa fulldyrka jord og ca. 64 daa innmarksbeite vil bli omdisponert som følge av planlagt utbygging av delområdene BAA1 og BAA2. I tillegg vil en senere eventuell oppgradering av adkomstvei med stor sannsynlighet medføre ytterligere omdisponering av viktige jordbruksarealer. Dette vurderes som svært uheldig for jordvernens hensyn, som i den siste tiden har blitt svært skjerpet inn, med flere revisjoner av nasjonal jordvernstrategi og en rekke jordvernbrev. Kommunene oppfordres blant annet, i jordvernbrevet som ble utgitt i mars 2022 fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD), til å ha en nullvisjon for omdisponering. I det siste jordvernbrevet som ble utgitt 22. januar 2024 fra LMD understrekes kommunens rolle i å føre en streng jordvernpolitikk, og viktigheten av å ha oppdaterte planer som tar arealutfordringene på alvor.

Vi viser til Rundskriv T-2/16 om nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet. Her går det fram innledningsvis (punkt 1) at «*Kravet til kunnskapsgrunnlaget varierer med plantype og type*

utbygging, og øker i takt med planens detaljeringsgrad. Manglende kartlegging eller synliggjøring av verdier og interesser vil vanligvis ikke gi grunnlag for innsigelser i seg selv, dersom den ikke gir mangelfullt beslutningsgrunnlag for ny arealbruk.». Utbygging etter kommunedelplan er kun tillatt ved utarbeidelse av bebyggelsesplan, hvilket i dag vil tilsvare detaljregulering. Kommunedelplanen for Lista fly- og næringspark (2001) er av eldre dato, og er å anse som utdatert i forhold til dagens arealpolitikk og nye nasjonale føringer og retningslinjer. Videre henviser aktuelle planforslag gjennomgående i plandokumentene til redegjørelser, tiltak, bestemmelser mm fra områdeplanen for LREP som nå legges til grunn og videreføres i planforslaget. Flere av disse temaene har vi stående, uavklarte innsigelser til i områdeplanen.

På bakgrunn av vurderingen over finner vi at kunnskapsgrunnlaget er så mangelfullt at det ikke er mulig for oss å ta stilling til hvorvidt planforslaget er innenfor vesentlige regionale og nasjonale føringer vi er satt til å ivareta. Dette gjelder blant annet konsekvensene for naturmangfold, støy, klima og mobilitet. På tross av manglende kunnskapsgrunnlag vet vi nok til å vurdere at planforslaget er i strid med nasjonale jordvern hensyn.

På bakgrunn av ovennevnte mangler i kunnskapsgrunnlaget fremmer Statsforvalteren innsigelse til planforslaget. Ut fra vår vurdering inneholder ikke planforslaget tilstrekkelig med beslutningsrelevant kunnskap som viser om eller på hvilken måte utbyggingen kan gjøres slik at vesentlige regionale og nasjonale interesser blir ivaretatt.

Med hilsen

statsforvalter

Ingunn Løvdal
miljøverndirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

AGDER FYLKESKOMMUNE

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
REGION SØR

Postboks 788
Stoa

Postboks 2124

4809 ARENDAL

3103 TØNSBERG